

Transformarea socială

Iuliu Neagu-Negulescu

13 Februarie 1898

„Evoluția nu este veșnică. Totul se schimbă.”

Transformarea, adică evoluția și mersul firesc al lucrurilor, este cea care schimbă totul și împinge în mod inevitabil către progres. Așa, de pildă, din protoplasma uniformă de la începuturi, prin evoluția transformatoare s-au născut treptat atâtea varietăți de specii, fiecare mai evoluată decât cealaltă. Și câte orânduii sociale nu s-au perindat de la începuturile omenirii și până astăzi! Dacă mai există persoane — și încă mai sunt destule — care nu se pot bucura de înțelegerea acestui adevăr, fără îndoială că acestea fie sunt prea reduse la minte, fie au anumite interese care nu le permit să cerceteze și să înțeleagă lucrurile în profunzime.

O orânduire socială are dreptul să existe doar atâta timp cât este capabilă să îi mulțumească în mod egal pe toți membrii ei. Atât timp cât face acest lucru, ea este normală, firească și dăinuie de la sine. De îndată ce nu îi mai poate mulțumi pe toți deopotrivă, înseamnă că nu mai este normală, că a început să degenereze și că, inevitabil, trebuie să dispară. Apunând, ea tinde în același timp să se transforme într-o alta, normală; pe măsură ce degenerază, dă naștere elementelor care vor aduce schimbarea. Dacă se poate face o analogie între organismul uman și organizarea socială, reiese că se poate stabili o asemănare și între parcursul unui individ de la naștere până la moarte și parcursul unei orânduii sociale de la apariție până la transformarea ei în altceva.

De pildă: un individ se naște și, pus în condiții naturale, crește și se dezvoltă — cu alte cuvinte, evoluează. În viața individului se observă însă două etape: faza de creștere și faza de regres sau de degenerare. Ajungând la punctul maxim de dezvoltare, individul trece printr-o reacție inversă: nemaiputând ține doar pentru sine prisosul de viață acumulat în perioada de creștere, este nevoit să îl cedeze pentru formarea de noi indivizi. Prin aceasta, individul pe de o parte se multiplică în alți indivizi, iar pe de altă parte începe să degenereze tot mai mult, până când moare și se stinge. Dacă privim mai de aproape societățile omenești, vom vedea că se întâmplă exact același lucru.

Orânduirea feudală, spre exemplu, a crescut și s-a dezvoltat fără tulburări până la un moment dat, când prisosul de viață — adică producția și bogățiile create — nu a mai putut fi gestionat de structura feudală. Aceasta devenise prea strâmtă și se cerea o organizare nouă, mai largă. Pe măsură ce feudalismul degenera și devenea tot mai neputincios, se arăta tot mai clar nevoia unei orânduii noi, iar elementele transformării creșteau la rândul lor. Și așa cum vine un timp când individul, fiind slăbit, complet degenerat și nemaiputând să reziste mediului, se stinge, tot așa orice orânduire socială ajunsă într-o neputință desăvârșită față de noile cerințe trebuie neapărat să se transforme. Altfel, elementele transformatoare născute chiar din interiorul ei o vor schimba cu sila. Așa s-a întâmplat cu feudalismul; cu capitalismul se va întâmpla exact la fel, căci nimic nu se poate abate din calea legilor firești, iar evoluția este o lege a naturii.

În parcursul orânduirilor sociale lucrurile nu se petrec însă întocmai ca în viața unui individ. În general, se întâmplă următoarele: în perioada de decădere și degenerare a unei orânduii sociale, înșii mai descurcăreți își însușesc toate bogățiile societății. Acest lucru îi face să fie mulțumiți de starea de degradare a acelei societăți și să o păstreze, apărând-o prin toate mijloacele. Mai mult decât atât, pentru a orbi mințile oamenilor, ei pun această stare pe seama unei divinități. Pe de altă parte însă, elementele transformatoare, fiind conștiente de rolul lor și văzând că evoluția este abătută sau împiedicată din cursul ei firesc, se vor folosi la rândul lor de toate mijloacele pe care le permit împrejurările și îi vor lumina pe cei care duc greul acestei organizări nefirești. Unindu-se cu aceștia, vor dărâma piedicile care zadarnicesc evoluția și, pe cât posibil, vor grăbi cât mai mult procesul de schimbare.

Acest lucru s-a întâmplat la trecerea de la societatea feudală la cea burghezo-capitalistă și exact același lucru pare să se întâmple și cu transformarea acesteia din urmă în societatea socialistă. Elementele schimbării au apărut de mult și nu este departe vremea când toți cei care duc greul acestei orânduii nefirești vor fi luminați cu privire la interesele și rolul lor. Atunci mina pe care este așezată orânduirea de astăzi va exploda și o va spulbera în negrul văzduh al uitării. Peste ruinele ei, din care nu va mai rămâne piatră pe piatră, se va ridica marea cetate a bunei înțelegeri, unde nu va mai exista nici sclav, nici stăpân, nici bărbat, nici femeie, ci va exista omul în toată măreția lui.

Acesta mi-e idealul.

Biblioteca Anarhistă

Iuliu Neagu-Negulescu
Transformarea socială
13 Februarie 1898

Sociala, an. I, 13 februarie 1898

ro.theanarchistlibrary.org